

14:50

Kránitz Zsolt: A Pápai Református Nőnevelő Intézet nyilvántartásai mint társadalomtörténeti források

15:10

Sárközi Gergely Antal: Egyház- és társadalomtörténeti tanulságok a Gondol és Debreczeni-családok történetében

15:30

Éliás János: „Soha sem dicsekedtem azzal, amit tudtam s hittem” – Ángyán János református lelkész (1768–1846) élete és munkássága

15:50 Hozzászólások, vita

Negyedik szekció, elnök: Ugrai János

16:30

Oláh Róbert: Könyvaukciók a Debreceni Református Kollégiumban (1743–1842): adatbázis-tervezet bemutatása

16:50

Zsigmond Attila: „... ductus ad rectoratum Mediomontanum” A felsőbányai iskola rektorai

17:10

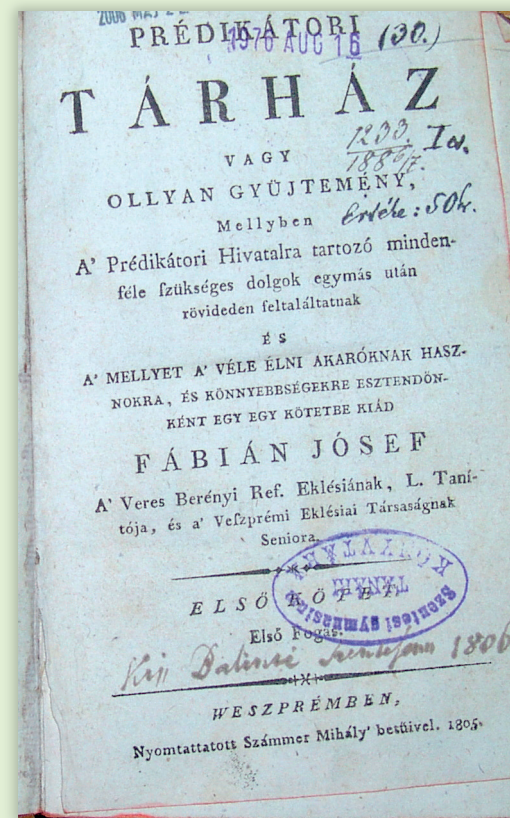
Kókai Sándor: A bánsági identitás 18. századi gyökerei

17:30 Hozzászólások, vita

PROTESTÁNS RÉGIÓK KAPCSOLAT-RENDSZEREI: EGYHÁZ- ÉS MŰVELŐDÉS-TÖRTÉNET A 17–19. SZÁZADBAN

Tudományos konferencia – Pápa, 2025. június 17.

Helyszín: Pápa, Március 15. tér 9., könyvtári olvasóterem

A földrajz, a néprajz és a nyelvészet hagyományosan foglalkozik régiók kutatásával. A történettudományban ez viszont nem annyira jellemző, legalábbis a közigazgatási határokon átnyúló területi sajátosságokat a történetírás kevésbé veszi figyelembe. 2024-ben alakult OTKA kutatócsoportunk nem a hagyományos egyházigazgatási egységeket tekinti az egyháztörténet kiindulópontjának, hanem megpróbálja azokat a centrumokat, vonzáskörzeteket feltérképezni, amelyek meghatározták a protestáns egyházak működését a kora újkortól egészen 1848-ig. Tavalyi szegedi konferenciánkon azt vizsgáltuk, hogy milyen regionális jellemzők mentén alakultak ki olyan egyházi kistérségek, amelyek nem tagozódtak be az egyházigazgatásba. Ennek során megállapítottuk, hogy a hagyományos egyházigazgatási egységek mellett léteztek kultúrrégiók, kultúrvidékek és kultúrszigetek.

A református és az evangélikus egyházak működését mindmáig nagyon erősen meghatározzák a kapcsolati hálók, amelyek személyek, gyülekezetek és tájegységek között léteztek, hiszen a családi stratégiák, az egyházközségek vagyoni helyzete és a régiók felekezeti jellemzői bonyolult kapcsolatrendszert alkottak. Gondoljunk csak az ároni családok házassági szokásaira, a gyülekezetek hitelezési gyakorlatára illetve felekezeti együttélés tájegységi jellemzőire. Ráadásul nemcsak a nagy kollégiumok, hanem kisebb partikulák is bocsátottak ki legátusokat illetve segédtanítókat, akik ezáltal egy régió belüli régió szereplőivé váltak.

Idei pápai konferenciánkon ezt a megközelítést gondoljuk tovább. A dunántúli protestáns egyházaknak a Tiszántúltól, Tiszáninnentől és Erdélytől eltérő fejlődéstörténete miatt az előadások többsége a Dunától nyugatra eső régiók sajátosságaira fókuszálnak. A konferencián a régiók közötti kapcsolatok vizsgálatát is fókuszba állítjuk. Ezt szimbolizálja a meghívón lévő címlapfotó, amelyen Kis Bálint szentesi prédikátor possessora látható Fábián József veszprémi esperes 1805-ben megjelent könyvén.

PROGRAM

10:00h Konferencia megnyitása

Köszöntőt mond Gerecsei Zsolt gyűjteményi igazgató

Első szekció, elnök: Hudi József

10:10

Csepregi Zoltán: Régiók és határfolyók: problémafelvetés a felső-dunamelléki protestáns egyházkerületek kapcsán

10:30

Csorba Dávid: Kocsi Csergő Bálint egykori pápai tanár egyháztörténeti adattára

10:50

Szabadi István: Dömjén Gergely ágens és a dunántúliak

11:10

Dienes Dénes: Sárospatak és Pápa kapcsolatai

11:30 Hozzászólások, vita

Második szekció, elnök: Csorba Dávid

12:00

Hegyi Ádám: Dél-alföldi reformátusok ismeretei a Dunántúlról 1696 és 1821 között

12:20

Ugrai János: Utak a dunántúli református közösségekből „felfelé.” A 19. századi dunántúli református akadémikusok mobilitásának tanulságai

12:40

Szatmári Judit: A Dunamellék periferiáján – a külsősomogyi traktus a 17–18. században

13:00

Bíró Endre: Dunántúli gyökerek a Bihari és Nagyszalontai Egyházmegye lelkesi karában

13:20 Hozzászólások, vita

13:40–14:30 Ebéd

Harmadik szekció, elnök: Hegyi Ádám

14:30

Hudi József: Archontológiai-prozopográfiai kutatások a Dunántúli Református Egyházkerület Levéltárában